

De Provinciale

Een belangrijke Bossche courant

René Kok

Van Breukelen geeft in dit interessante boekje een overzicht van de geschiedenis van *De Provinciale*. Dit blad, dat in 1771 werd opgericht als tweedaagse, neutrale courant voor Den Bosch en omstreken, veranderde in zijn 170-jarig bestaan nauwelijks van koers. Van 1853 tot 1941 werd *De Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche Courant* uitgegeven door liberale katholieken. Tegen een toenemende conservatief-katholieke stroming in, wezen zij elke invloed van de clerus op hun krant af. Zij wensten geen partij te kiezen in de katholieke politiek. Deze neutrale koers riep bij veel katholieke tijdgenoten de nodige weerstand op. Maar de krant bleef vasthouden aan het principe van scheiding van kerk en staat en wees derhalve elke klerikale bevoogding af. Na lezing van deze informatieve studie wil ik graag wat kanttekeningen maken. De titel *De Provinciale, 1771-1941* dekt zeker niet de gehele lading. Immers, er wordt ook relatief veel aandacht besteed aan andere onderwerpen of aspecten, zoals aan de concurrent *Het Huisgezin*, het bewogen 'Roomse Leven' en de invloed van bisschop A.F. Diepen. Voorwaar meer inhoud dan de titel doet vermoeden.

Het meest opvallend vind ik de ietwat duale aanpak van de auteur. Gaat Van Breukelen in het eerste en laatste gedeelte van zijn boek zeer gedetailleerd in op alle facetten van zijn onderwerp (waardoor de 'neutrale' lezer soms even de draad weer opnieuw moet oppakken), in het middenstuk vind ik hem sterker (en boeiender) door de verhalende aanpak. Hoewel, hoe leuk en interessant ook, horen de carnavalsperikelen in de jaren twintig van de vorige eeuw in Den Bosch wel in deze studie thuis? Helaas eindigt het boekwerk wat abrupt. Ook zou ik het notenapparaat doornummeren en verdienen de onderschriften en verwijzingen bij de illustraties beslist meer aandacht. Ik vraag me ook af waarom de auteur bij het laatste gedeelte (de gedwongen fusie in 1941) geen specifieke verwijzing maakt naar het artikel van J. de Wit, 'Legaal en illegaal. De pers tijdens de bezetting', in: *'Wegens bijzondere omstandigheden...'*, 's-Hertogenbosch in bezettingstijd 1940-1944 (Alphen aan de Maas 2008).

Speciale uitgave van de Honderdjarige 'Provinciale'.
(Stadsarchief, bibliotheek)

Niettemin is Van Breukelen erin geslaagd een vak-kundig geschreven boek te maken over een relatief onderbelichte periode uit de geschiedenis van Den Bosch. Een aanrader voor iedereen die is geïnteresseerd in de geschiedenis van de stad en in de Bossche persgeschiedenis in het bijzonder. Van Breukelen publiceerde al eerder over de Bossche kranten in *Bossche Bladen* en de voorloper 's-Hertogenbosch. Wellicht kan deze studie ook een aanzet geven tot de publicatie van een standaardwerk over de complete persgeschiedenis van 's-Hertogenbosch. Verdient de stad, als voormalig perscentrum met talrijke drukkerijen en kranten, het niet om een goede analyse te krijgen van 240 jaar historie (in 2011) van haar krant?

R.H.M. van Breukelen, *De Provinciale, 1771-1941. Een katholiek-liberale Bossche krant door overmacht geveld* (Nijmegen, Valkhof Pers 2009)